

Lysestumpen kan også skaves opp og nyttes som smørbrødpålegg, uten at vi her skal komme inn på de umiddelbare kroppslige virkninger. At den også kan brukes til belysning i hytte, telt og koie, må da enhver kunne begripe.

Å, det er mange ting å huske på for en fjellturist, ikke minst vinters tid. Det skal være en ski for hvert ben, begge skal peke med tuppene forover, jeg mener skiene.

Glem heller ikke et tykt skjerf. Det surres rundt ansiktet for å dempe de høye utrop en gjerne fristes til i fjellet, som kan være skjebnesvangre i rasfarlige områder.

Skulle De ha lyst til å ta et bilde av et slikt ras når det først kommer, bør De være nøyaktig med eksponeringen. De rekker bare å ta ett bilde.

Jensen gjør det også klart at sangbok alltid bør finnes i en velutstyrt tursekk. En slik har reddet mange liv.

De kommer for eksempel ut for snøstorm, graver Dem ned, og alt blåser til. I Deres lune snøhule graver De fram sangboka, og redningsmannskapene kan bare lete etter lyden mens De jubler ut: — Här sitter jag och tralladiradirallar för mig själv! Nyter De samtidig noe av den konjak eller akevitt herr Jensen også anbefaler til turbruk, kan overstående verselinje muligens volde vansker, men det fins jo andre.

I det hele tatt, Jensens huskeliste anbefales på det varmeste. Ikke minst fordi den fem ganger sammenbrettet kan klippes opp til innleggssåler for flere personer.

Fiskerikonsulent
KJELL OFSTAD

Litt om verdien av vårt innlandsfiske

Turistlandet Norge har ved siden av mange andre attraksjoner også uvanlig gode muligheter å by på når det gjelder anledning til å drive sportsfiske. Over alt langs vår lange kyst kan en prøve fiske-lykken, og sportsfiske i sjøen er i de senere år blitt en mer og mer utbredt fritidsbeskjeftigelse. Også når det gjelder innlandsfisket har vi svære områder som gir gode muligheter for fiske. Dette gjelder særlig fiske etter ørret, som vel må regnes som den mest ettertraktede sportsfisk her i Norge. Ferskvannsrørreten finnes utbredt over hele landet, og en treffer den i nær sagt i alle vann, elver og bekker. Dens vidstrakte utbredelse her hos oss skyldes først og fremst den måten ørreten har vandret inn i landet på, men i stor utstrekning også ved at yngel er utsatt mange steder hvor naturlige hindringer har stoppet ørretens utbredelse.

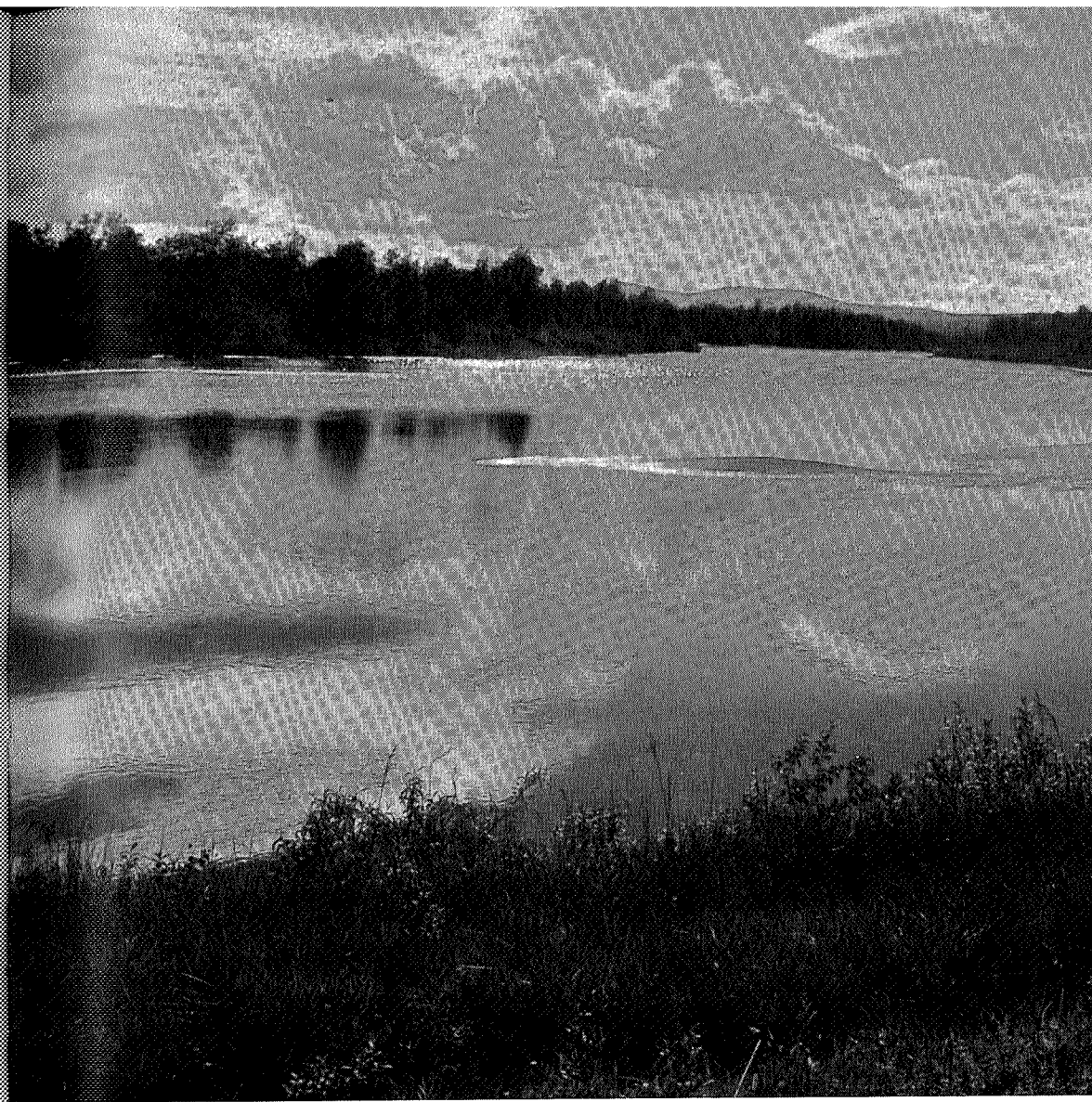
Som det vil være kjent for de fleste, var det meste av Skandinavia og deler av Nord-Europa i sin tid dekket av en svær isbre. Vi kaller denne tiden for den siste, store istid, og det var da bare enkelte partier av Norges kyster som var isfrie. Resten var for det meste dekket av en stor innlandsis. Forholdene kan vel ha vært noe i likhet med slik vi finner det på Grønland i våre dager. Av vår mer kjente og betydningsfulle ferskvannsfisk er det bare røye (rør) som kan tenkes å ha oppholdt seg langs våre kyster og i bre-elveene i denne tiden. Da den store innlandsisen etter hvert smeltet og trakk seg tilbake, var nok røya blant de første fiskearter som tok våre vassdrag i besittelse. Den kom vestfra fra sjøen og trengte opp i vassdragene så langt ikke naturlige hindringer stoppet den.

Vestfra kom også noe senere ørret og laks etter at klimaet var blitt noe mildere. Ettersom innlandsisen stadig trakk seg tilbake, fikk ørreten senere også anledning til å vandre inn sydfra og østfra og spredte seg over alt hvor den kunne komme til. Dens evne til å forsere fosser og stryk vil være velkjent, men mange steder, særlig i fjellområdene, har den nok ikke maktet å vandre inn på naturlig måte. Her må en gå ut fra at mennesket har hjulpet til. Det eldste sikre vitnesbyrd vi har om at folk har transportert fisk fra et sted til et annet, er en bautastein som ble funnet i Gausdal og som skriver seg fra omkring år 1100. Skrevet med runer står det her at en viss Ailifr Algr bar fisk i Rausjøen.

Ferskvannsrørretens store utbredelse gir som nevnt grunnlag for gode fiskemuligheter de fleste steder, men ofte er mulighetene bare delvis utnyttet. Ja, jeg vil nesten si at dette er tilfelle de fleste steder. Min påstand kan kanskje høres litt underlig ut, for hvor mange sportsfiskere har ikke opplevet at deres iherdige forsøk på å lure fisken med forlokkende redskap har gitt lite eller intet resultat. Dette har hendt dem i vann etter vann, og i elv etter elv. I denne forbindelse er det imidlertid å bemerke at resultatet av fiske med sportsredskap aldri gir noe godt uttrykk for hvordan selve fiskebestanden er. Og det er jo den som er det egentlige grunnlag for utnyttelsen av fisket. Det er alt for mange usikre og ukontrollerbare faktorer som influerer på resultatet av et sportsfiske til at det kan tas som uttrykk for hvor stor fiskebestanden er i vedkommende vann eller elv.

Hvor meget fisk pr. år kan en så regne med å få ut av et gjennomsnitts fiskevann som er godt og riktig utnyttet?

Vi snakker her om et vanns avkastning, og det er vanlig å angi denne i antall kilogram urensset (rund) fisk pr. hektar (10 mål) vannoverflate. Avkastningen varierer sterkt fra vann til vann, og fra år til år. For å finne hvor stor avkastningen er i et vann må en helst ha nøyaktige oppgaver over fisket i flere år. Slike oppgaver foreligger det få av i Norge, og noen statistikk over innlandsfisket for hele landet finnes ikke. Imidlertid har det noen steder vært mulig å få ganske pålitelig fangstoppgave, basert på journalføring og regnskaper. I en del tilfeller har en også forsøkt å beregne av-

Mange elver og vann i Trøndelag har en rikdom av fisk

Foto: Nils Utne

kastningen på grunnlag av systematisk forsøksfiske. Tar en gjennomsnittet av slike avkastningsundersøkelser kan en danne seg et bilde av hva en kan vente et alminnelig godt vann gir av utbytte når det blir riktig drevet. Jeg har tatt for meg resultatene fra 24 forskjellige undersøkelser over avkastningen, og kommer da fram

til et gjennomsnittstall på ca. 4 kilo pr hektar pr. år. Nå høres kanskje ikke dette så forferdelig imponerende ut: 4 kilosfisker, eller om en vil 16 vanlige markfisker, skulle ikke være for meget å vente på 10 mål i løpet av året. Men begynner en å regne over litt større områder kommer en fort fram til at det ligger store verdier i våre fiskevann. Det må være ganske store områder der mulighetene for fiske, slik de er fra naturens hånd, bare delvis er utnyttet.

Tar vi f.eks. for oss Trøndelagsfylkene, så har Nord-Trøndelag omtrent 12 500 fiskevann med et samlet areal på ca. 1400 km², mens de tilsvarende tall for Sør-Trøndelag blir ca. 7 700 vann og 790 km². Dette gir en avkastningsmulighet for Nord-Trøndelag fylke på rundt regnet 560 000 kilo i året, og for Sør-Trøndelag ca. 316 000 kilo. Tilsammen i Trøndelagsfylkenes fiskevann bør det altså kunne tas ut mellom 800 og 900 tonn fisk i året. Setter vi nå førstehandsverdien på denne fisken som salgsvare til kr. 4,00 pr. kilo, vil verdien av innlandsfisket i Trøndelag kunne gi ca. 3—3,5 mill. kr. i året, om en bare tar hensyn til kjøttverdien. Hertil kommer så alle de andre, mer eller mindre målbare verdier, som innlandsfisket gir. Jeg tenker blant annet på turistnæringen. I ovenstående regnestykke er det videre å merke at våre elver og bekker ikke er medregnet. Vi har ikke tilsvarende avkastningsundersøkelser å holde oss til når det gjelder dem.

Det materiale jeg her har bygget på er selvfølgelig alt for lite til å gi helt representative tall for et så stort og forskjelligartet område som Trøndelag. Likevel skulle jeg anta at regnestykket ovenfor noenlunde angir den fiskemengde det dreier seg om. Det vil iallfall være klart at det er meget store naturverdier å ta vare på, også når det gjelder vårt innlandsfiske. Likeledes er det innlysende at disse verdier ennå ikke på langt nær er skikkelig utnyttet. Det bør også være klart at det i regelen ikke nytter å «drive» litt større vann bare ved hjelp av stangfiske og annet sportsfiske. En vil da ikke makte å få den avkastning som et slikt vann fra naturens hånd kan gi, og denne avkastning skal vi ha om vannet skal drives rasjonelt. Det vil ellers bl.a. kunne gå ut over fiskens kvalitet og størrelse, til liten glede for alle som er interessert i våre fiskevann.

ANDERS AUNE

Ingdalsmarka

Vi mennesker er rare. Hvor ofte går en ikke omkring og drømmer om utferd og nye steder. Enkelte får sine drømmer oppfylt når det gjelder dette med å reise og se. Men, — la det med en gang være sagt: De drømmer en engang hadde om nyoppdagelser og fjerne strøk har fortatt seg. I stedet har en oppdaget at de nærmeste omgivelser ute i naturen kan by på uendelige verdier, — om en bare tar seg stunder til å se, høre — og tenke.

Om den del av vårt land som dette er ment å handle om, kan en nok si at det er et ukjent strøk for de fleste. Området sør for Trondheimsfjorden, over mot bygdene i Hemne, har ikke sin faste menighet av naturelskere som de fleste andre.

Her kan en med dikterens ord si at en ferdes «på gjengrodde stier». Knappt noe annet sted har hver enkelt nyansering i terrenget sitt eget navn som det er tilfelle med disse trakter.

Navnene skriver seg fra den tid da skog og mark simpelt hen var en livsbetingelse for både folk og fe.

Der storskogen i dag står og strekker seg mot lys og liv, har tidligere generasjoner med sine enkle redskaper søkt å skaffe grunnlaget for sjølve livet. I de dager hadde folk, som var de nærmeste naboer til villmarka, bare ett navn. Og utrolig mange har fått sitt ettermæle ved at deres navn er knyttet til et eller annet i marka, helst da med et -eng.

De hadde sine heimer i bygdene, de fleste av disse menn og kvinner, men det var også folk som tok skrittet fullt ut og bygde